

N:o 6.

Joulupäivänä.

Evankeliumi Luuk. 2: 1–14.

Mutta niinä päivinä tapahtui, että käsky kävi ulos keisarilta Augustukselta, että kaikki maailma piti verolliseksi laskettaman. Ja tämä veron laskemus oli ensimmäinen, joka tapahtui silloin, koska Kyrenius oli maaherra Syriassa. Ja kukin meni kaupunkihinsa antamaan itsiänsä arvat-
taa. Niin myös Josef Galileasta, Natsaretin kaupungista, meni ylös Judeaan, Daavidin kaupunkiin, joka kutsutaan Betlehem, (sillä hän oli Daavidin huoneesta ja suvusta,) antamaan itseänsä arvat-
taa, Maarian hänen kihlatun emäntänsä kanssa, joka raskas oli. Niin tapahtui heidän siellä ollessansa että hänen synnyttämisensä päivät tulivat täytetyiksi. Ja hän synnytti Pojan, hänen esikoisensa, ja kapaloitsi hänen, ja pani hänen seimeen; ett'ei heillä ollut sijaa majassa. Ja paimenet valvoivat siinä paikkakunnassa, ja vartioitsivat yöllä heidän laumaansa. Ja katso, Herran enkeli seiso i heidän tykönänsä, ja Herran kirkkaus ympäri valaisi heitä; ja he suuresti peljästyivät. Ja enkeli sanoi heille: älkäät peljätkö; sillä katso, minä ilmoitan teille suuren ilon, joka tuleva on kaikelle kansalle. Teille on tänä päivänä syntynyt Vapahtaja, joka on Kristus, Herra Daavidin kaupungissa. Ja tämä on teille merkiksi: te löydätte lapsen kapaloituna makaavan seimessä. Ja kohta enkelin kanssa suuri taivaallisen sotaväen joukko, jotka kiittivät Jumalaa ja sanoivat: Kun-
nia olkoon Jumalalle korkeudessa, ja maassa rauha, ja ihmisille hyvä tahto!

Tämän evankeliumin historia.

Haggain 2: 6, 7 kirjoitetaan Jumalan sanovan: – – **Minä saatan taivaan ja maan liikkumaan: – – Silloin tulee kaikkein pakanain toivo.** Se on tänä päivänä täytetty, sillä silloin liikkui taivas, se on: enkelit taivaassa veisullaan ylistivät Jumalaa. Silloin liikkui maakin, se on ihmiset maan päällä, niin että jokainen nousi matkustamaan, toinen toiseen, toinen toiseen kaupunkiin, ja koko maakunta oli liikkeellä, kuten evankeliumimme sanoo. Ei ollut tämä kuitenkaan mikään turmiollinen, verinen meteli, vaan rauhallinen, rauhan Jumalan vaikuttama liikunta.

Tämä ei myöskään ole niin ymmärrettävä, kuin olisivat kaikki maakunnat koko maanpiirissä olleet sillä tavalla liikkeessä, ei,

vaan ainoastaan ne, jotka olivat Rooman vallan alla. Kaikella maailmalla käsitetään tässä siis vaan Rooman valtakunnan piiriä, johon ei kuulunut edes puoltakaan kaikesta maailmasta. Eipä ollut yksikään maakunta siinä määräs-
sä liikkeellä kuin Juudan maakunta, joka oli säännöllisesti jaettu Israelin sukukuntain mukaan, vaikka siihen aikaan Juudan sukua maassa oli kaikkein laajimmalla, siitä lähtien kuin kymmenen Israelin sukukuntaa oli viety-
nä Assyriaan, josta eivät olleet takaisin palanneet.

Tämä veron laskemus oli ensimmäinen, sanoo Luukas, sillä evankelista Matteuksen 17: 24:stä ja monesta muusta paikasta havaitaan, että niitä edelleenkin tuon tuostakin pantiin toimeen, niin että he Kristukseltakin vaativat verorahaa ja sillä häntä kiusasivat, Matt.

22: 17. Vieläpä he häntä hänen kärsimisensä päivänä syyttivät siitä, että hän olisi muka kieltäytynyt verorahaa maksamasta. Juutalaiset suorittivat sen, näet, vastahakoisesti eivätkä voineet suvaita sellaisia keisarin veronpanoja ja käskyjä. He sanoivat olevansa Jumalan kansaa ja vapaita keisarista, ja he riitelivät paljon siitä, olivatko he velvolliset veroa suorittamaan; kuitenkin heidän se täytyi tehdä, koska eivät voineet väkivaltaisesti siitä vapautua. He olivat sentähden halusta sekoittaneet Kristuksenkin siihen riitaan ja siten saattaneet hänet roomalaisten käsiin. Niinpä ei ole tämä verolle pano ollut mitään muuta kuin tavallinen henkikirjoitus kaikissa maakunnissa, jonka mukaan vuosittain oli kultaakin hengeltä määrätty veroraha suoritettava. Virkamiehillä, jotka tämän tai muun verotuksen ottivat vastaan eli kokosivat, oli nimitys *publicani* (se on **urakkamiehet** eli **veronvuokraajat**), jota jotkut suomentavat sanalla syntiset, vaikka se ei ole oikein.

Huomaappas, kuinka tarkasti evankelista puheensa asettaa, että Kristuksen syntyminen on tapahtunut keisari Augustuksen aikana, kun Kyrenius oli Rooman maaherra Syyriassa. Tästä Syyrian maasta oli Juudan maakunta osa, samoin kuin Itävalta on osa Saksan maasta. Tämä tapahtui kaikkein ensimmäisessä veronlaskemisessa, joten siis tällaista verorahaa ei ollut ennen koskaan maksettu kuin juuri aikana, jolloin Kristuksen piti syntymän. Sillä osoittaa hän, ettei hänen valtakuntansa ollut maallinen oleva eikä harjoittava mitään maallista vallanpitoa, vaan että hän ja hänen vanhempansa olivat maalliselle vallalle alamaiset. Ja koska hän tahtoi syntyä juuri ensimmäisessä veronlaskussa, niin ei hän jätä tämän suhteen mitään sijaa epäilykselle. Sillä jos hän olisi tahtonut antaa aiheutta johonkin epätietoon, olisi hän tämän jälkeen saattanut syntyä jonkun muun veronlaskun aikana, niin

että olisi voitu sanoa sen tapahtuneen odottamatta ja sattumasta sekä ilman aikomusta.

Jos hän ei olisi tahtonut olla alamainen, olisi hän syntynyt ennen tätä veronlaskua. Mutta koska nyt kaikki hänen tekonsa ovat paljaita kalliita opetuksia, ei tätäkään voida muuksi vääntää eikä sovittaa, kuin ettei hän Jumalan neuvon ja päätöksen mukaan tahtonut maallisesti hallita vaan alamainen olla. Ja tämä on ensimmäinen sysäys paavin ja hänen joukkonsa hallitukselle, joka Kristuksen valtakunnaksi ei paremmin sovi kuin yö päiväksi.

Muutoin on tämä evankeliumi niin selvää, ettei se paljon selitystä kaipaa, vaan on se tarkoin tutkittava ja syvälle sydämeen painettava. Tästä ei kukaan saa enemmän hyötyä, kuin joka pitää sydämensä hiljaisena, karkoittaa kaiken muun mielestään ja hartaasti tätä tutkii. Samoin juuri aurinko tyyneeseen veteen selvästi kuvastuu ja voimakkaasti sitä lämmittää, mutta kohisevassa ja virtaavassa vedessä ei se niin voi näkyä eikä myöskään lämmittää.

Jos sinäkin siis tahdot tästä tulla valaistuksi, lämmitetyksi, nähdä Jumalan armoa ja ihmeitä, jotta sydämesi syttyisi, valistuisi ja tulisi hartaaksi ja iloiseksi, niin astu hiljaisuuteen ja paina tämä kuva syvälle sydämeesi, ja sinä olet löytävä ihmeitä ihmeitten päällä. Mutta antaaksemme yksinkertaisille jotain alkua ja johtoa, tahdomme kuvata jonkun osan tästä, jotta he sitten voisivat tähän syvemmälle syventyä.

Ensiksi: Huomaa kuinka halvasti ja yksinkertaisesti nämä asiat tapahtuvat maan päällä, ja kuinka suurina ne kuitenkin pidetään taivaassa. Maan päällä tapahtuu nyt näin: Eräs köyhä nuori vaimo, Maaria, asuu Nazaretissa, jossa hänellä ei ole mitään erityistä arvoa, vaan pidetään häntä vähäpätöisimpään kaupungin vaimoin vertaisena. Ei siellä huomaa

kukaan sitä suurta ihmettä, josta hän käy viimeisiä aikoja raskaana; hän on itsekin siitä aivan puhumatta, ei hiisku siitä mitään, vaan katsoo itsensä halvimmaksi kaupungissa. Hän valmistautuu huoneensa herran Joosepin kanssa matkaan, heillä ei ole ehkä mitään palvelustyttöä eikä renkiä, vaan Jooseppi on herrana ja renkinä ja Maaria emäntänä ja piikana kodossa, joten he siis ovat jättäneet huoneensa tyhjille tai uskoneet toisten huostaan.

Vaikkapa nyt niinkin olisi, että heillä olisi aasi, jolla Maaria ratsasti; siitä ei kuitenkaan evankeliumi mitään mainitse, niin että luultava on heidän jalkaisin käyneen Joosepin kanssa. Ajatteleppas, kuinka Maaria matkalla ja majapaikoissa lienee ollut ylönkatsottuna, vaikka hän kuitenkin olisi ollut mahdollinen kultaisilla vaunuilla ja kaikella komeudella kulkemaan.

Kuinkahan monet suurten herrain rouvat ja tyttäret elivätäkään kaikessa mukavuudessa ja suuresti kunnioitettuina, sillä aikaa kuin tämä Jumalan äiti talvisydännä vaelsi pitkän matkan jalkaisin ja raskaana? Voipas toki, kuinka eri tavalla maailmassa käypi! Olipa Galilean Nazaretista Juudan maan Betlehemiin pitempi kuin päivän matka. Heidän oli matkustaminen Jerusalemin kautta tai ohitse, sillä Betlehem on Jerusalemista etelään ja Nazaret pohjoiseen.

Evankelista osoittaa, kuinka heitä Betlehemiin saavuttua pidettiin kaikkein halpa-arvoisimpina ja ylönkatsottavimpina: heidän täytyi jokaiselle antaa tilaa, kunnes heidät hästistettiin talliin, jossa he elukkain kanssa saivat tyytyä yhteiseen majapaikkaan, yhteiseen pöytään, yhteiseen suojukseen ja vuoteeseen, sillä aikaa kuin moni ilkeä ihminen istui vierashuoneen peräpäässä ja kunnioitutti herrana itseään. Siellä ei kukaan huomannut eikä ymmärtänyt, mitä Jumala tallissa toimitti. Hän

jättääkin suuret huoneet ja komeat salongit tyhjiksi ja antaa niiden asukasten syödä, juoda ja remuta, mutta tämä lohdutus ja aarre on heiltä kokonansa salattu.

Voi, kuinka synkkä yö se lienee ollutkin, joka Betlehemin peitti, kun se ei sellaista valoa äkännyt? Kuinka selvästi Jumala tässä näyttääkään, ettei hän pidä vähintäkään lukua siitä, mitä maailma on, omistaa ja voipi; toiselta puolen taas maailmakin osoittaa, kuinka perin vähän se ymmärtää ja pitää väliä siitä, mitä Jumala on, omistaa ja tekee.

Katsos, tämä on ensimmäinen kuva, jolla Kristus saattaa maailman häpeään ja osoittaa meille kaikki sen tekemiset, tietämiset ja olemiset hyljättäviksi, ja että sen suurin viisaus on hulluutta, paras työ vääryyttä ja suurin hyvyys ainoastaan turmiota. Mitä oli Betlehemillä, kun sillä ei ollut Kristusta? Mitä heillä on tähän aikaan, joilla silloin oli kaikkea kyllin? Mitä puuttuu nyt Maarialta ja Joosepilta, vaikka heillä siihen aikaan ei ollut huonetta, jossa yhdenkään yön olisivat mukavasti nukkuneet?

Tässä ovat muutamat selittänee sanaa diversorium, **maja**, kuin merkitsisi se avonaista katuholvaa, majaa, solaa, josta jokainen kulki läpi, ja jossa aasit tavallisesti seisovivat sidottuina; he arvelevat, etteivät Jooseppi ja Maaria voineet muuta majapaikkaa löytää. Mutta se ei ole oikein. Evankelista tahtoo osoittaa, että Joosepin ja Maarian täytyi sen vuoksi väistyä talliin, kun heillä ei ollut majahuoneessa eikä asuntosuojissa tilaa, joissa vieraitten oli tapana asua. Kaikilla muilla vieraillo oli majassa mukavuutta, ruokaa ja vuode, vaan näiden köyhäin ihmisten täytyi turvata talliin, jossa elukoita pidettiin.

Sillä sana diversorium, joka Luukkaalla on katalyma, ei ole mitään muuta kuin vierastupa, josta todistuksena ovat Kristuksen sanat Luuk.

22: 11, kun hän lähettää opetuslapsensa valmistamaan ehtoollista lausuen: **Sanokaat sen huoneen perheen isännälle, kussa on katalyma, se on maja tahi vierastupa, jossa minä syön pääsiäislampaan opetuslasteni kanssa.** Siis ei Joosepilla ja Maarialla ollut tilaa katalymassa, vierashuoneessa, vaan ainoastaan talon isännän tallissa; ei siis hänkään ollut mahdollinen antamaan kelvollista majaa ja oikeata kunnioitusta tälle vieraalle. Ei heillä ollut rahaa eikä vaikutusta, sentähden täytyi heidän pyrkiä talliin. Voi maailma, kuinka hullu, voi ihminen, kuinka sokea sinä olet!

Mutta vielä kurjempi on itse synnyttäminen: tässä pitää nyt nuoren vaimon laskeutua ensi kerran lapsenvuoteelle, ei armahda häntä kukaan, ei käy hänen kohtuinen tilansa kenenkään sydämelle, ei kukaan välitä siitä, ettei hänellä vieraassa paikassa ole pienintäkään, mitä synnyttäjä tarvitsee. Siinä hän vaan viruu ilman mitään varusteita, ilman valoa, ilman lämmitystä, sydänyönä, aivan yksinään pimeässä; ei tarjoo hänelle kukaan palvelusta, vaikka sitä kuitenkin luonnollisesti tehdään synnyttävälle vaimoille. Majassa ovat kaikki hulluja humalassa ja siellä on sellainen vierasten mellakka, ettei kenelläkään ole aikaa välittää tästä vaimosta. Minusta näyttää asia siltä, kuin ei Maaria olisi uskonut aikansa vielä tulleenkaan, koska hän muutoin olisi kaikesti pysynyt kotonaan Nazaretissa.

Ajatteleppas nyt, minkälaisia riepua ne lienevät olleet, joihin Maaria poikansa kapaloitsi; ehkä hänen omia huivejaan tai mitä muuta liikenä hänen oman ruumiinsa verhoista. Mutta että hän olisi lapsen käärinyt Joosepin housuihin, joita muka nyt Aachenissa näytetään, se kuuluu vallan liiaksi valheelliselta ja joutavalta lorulta. Se on paljasta satua, jota niin paljon enemmänkin on maail-

massa. Eivätkö nyt nämä kaikki ole epäsuotuisia asianhaaroja, että Kristus syntyy kylmällä talvella, vieraassa maassa, niin kaukana, niin ylönkatsottuna ja niin köyhänä?

Muutamat väittelevät siitäkin, kuinka tämä synnyttäminen olisi tapahtunut. Hän olisi muka synnyttänyt tämän lapsen rukoillen ja suuresti riemuiten ja ilman mitään kipua, ennenkuin hän sen huomasi. Tätä hartautta en minä hylkää, vaikka asia ehkä lienee näin ajateltu yksinkertaisten tähden. Mutta meidän tulee pysyä evankeliumissamme, joka sanoo hänen synnyttäneen lapsensa, ja uskonkappa-leessamme, jossa tunnustamme: syntynyt neitseestä Maariasta. Tässä ei ole mitään petosta, vaan sanojen mukainen totinen syntyminen.

Nyt tiedetään kyllä hyvin, mitä synnyttäminen on ja kuinka se tapahtuu. Se on hänelle tapahtunut kuten muillekin vaimoille käyttämällä hyvää järkeä ja jäseniään, niinkuin synnytykseen tarvitaankin, jotta hän olisi lapsen luonnollinen äiti ja lapsi hänen luonnollinen poikansa. Sen vuoksi on hänen ruumiinsa suorittanut sen luonnollisen tehtävän, mikä synnyttämiseen kuuluu; mutta ilman mitään syntiä, häpeätä, kipua ja saastaisuutta on hän synnyttänyt, niinkuin hän siittäkin ilman syntiä. 1 Moos. 3: 16, Eevan kirous: **Sinun pitää synnyttämän lapsia kivulla**, ei ollut hänen päällensä tullut. Muutoin on hänelle kaikin puolin tapahtunut, niinkuin synnyttävälle vaimolle tapahtuu.

Sillä armo ei hävitä eikä estä luontoa ja sen vaikutuksia, jopa se niitä vaan parantaa ja edistää. Niinpä on hän luonnollisella tavalla elättänyt häntä rintansa maidolla eikä käy epäilemisenkään että hän olisi hänelle antanut vierasta maitoa tahi muuta kuin omaa rintaansa, jonka Jumala ylönluonnollisesti puhtaalla ja saastuttamattomalla maidolla täytti, kuten

häneistä veisaammekin: *Ubere de coelo pleno:*
Täydellä nisällä taivaasta.

Näin puhun minä sen vuoksi, että meidän uskollamme olisi perustus, ja että antaisimme Kristuksen kaikin puolin olla luonnollisena ihmisenä meidän kaltaisena, paitsi mitä syntiin ja armoon tulee. Luonto on hänessä ja hänen äidissään ollut puhtaana kaikissa jäsenissä ja niiden toimissa. Ei ole milloinkaan yksikään vaimon ruumis eikä jäsen ilman syntiä voinut luonnollista toimintaansa, paitsi tässä ainoassa neitseessä yksinensä, jossa Jumala kerran korotti luonnon ja sen työn kunniaan. Mitä täydellisimmin voimme Kristusta ajatella meidän kaltaisenamme luontonsa ja lihansa puolesta, sitä lohdullisempaa se on meille. Mikä siis ei ole armoa vastaan, sitä ei tule kieltää hänen omasta ja hänen äitinsä luonnosta: teksti on tässä selvän selvä ja sanoo: **hän synnytti**, ja enkelit sanovat myöskin: **hän on syntynyt**.

Kuinka olisi Jumala voinut osoittaa suurempaa hyvyyttä, kuin että laskeusi niin syvälle lihaan ja vereen, ettei katsonut ylön luonnon salaisuuttakaan, vaan antoi luonnolle kaikkein korkeimman kunnian siinä kohdassa, missä se Aadamin ja Eevan kautta on joutunut suurimpaan häpeään, niin että se, mikä kaikissa ihmisissä on saastaisinta, häpeällisintä ja riettainta, on tämän jälkeen pyhitettyä, kunniallista ja puhdasta. Nämä ovat oikeita Jumalan ihmetekoja. Kuinka olisi hän voinut asettaa nähdäksemme tehokkaampaa, voimakkaampaa ja puhtaampaa siveyden kuvaa kuin tämä syntyminen?

Kuinka kokonaan väistyykään kaikki paha himo, kaikki pahat ajatukset, olkoot ne kuinka voimallisia tahansa, jos mitään muuta tekemättä ainoastaan ajatteleme tätä syntymistä ja mieleemme johdatamme, minkälaisella totisella pyhyydellä, äärettömällä rak-

kaudella ja hyvyydellä taivaan korkein majesteetti on vaikuttanut ja luonut tämän neitseen naisellisessa lihassa ja veressä.

Ei yksikään naisen kuva herätä miehessä niin puhtaita ajatuksia kuin tämä neitsyt; toiselta puolen taas ei ole vaimolla nähtävänä mitään puhtaampaa miehenkuvaa kuin tämä lapsi. Paljasta siveyttä ja puhtautta pulppuaa tästä syntymisestä, katsottakoon sitä miltä puolelta tahansa, jos vain Jumalan tekoa siinä huomataan.

Mutta mitä tapahtuu taivaassa tämän syntymisen johdosta? Niin ylönkatsottu kuin se on maan päällä, niin korkeasti ja tuhansin kerroin korkeammasti on se kunnioitettu taivaassa. Jos enkeli taivaassa ylistäisi sinua ja sinun töitäsi, eikö ole totta, että se sinusta tuntuisi kaiken maailman kiitosta ja kunniaa ylevämmältä? Et varmaankaan mielestäsi voisi kyllin nöyryytystä ja ylenkatsetta sen tähden kärsiä. Mikä korkea kunnia se sitten onkaan, ettei yksikään taivaan enkeleistä voi hillitä riemuansa, vaan heidän täytyy päästää se valloillensa ja antaa köyhäin paimenten kedolla kuulla saarnaansa, ylistystänsä, lauluansa ja heidän riemunsa ylenmääräistä runsautta. Mitä on kaikkein betlehemiläisten ja vieläpä kaiken maailman kuningasten ja herrain riemu ja kunnia ollut tämän riemun ja kunnian rinnalla muuta kuin saastaisuutta ja kauhistusta, jota ei kukaan mielellään muistele, jos oikein tutkistele tätä riemua ja kunniaa?

Katsos, kuinka aivan yli kaiken määrän Jumala niitä kunnioittaa, joita ihmiset ylenkatsovat ja jotka mielelläänkin tahtovat olla ylenkatsojuita. Tässä näet, minne Jumala silmänsä kääntää, nimittäin syvään alhaisuuteen, niinkuin Ps. 113: 5, 6 kirjoitetaan: **Kuka on niinkuin Herra meidän Jumalamme, joka niin korkealla asuu, ja kuitenkin katsoo alimmaisissa taivaassa ja maan päällä?** Eivät

myöskään enkelit voi löytää mitään ruhtinaita ja mahtimiehiä vaan oppimattomia maallikoita ja kaikkein alhaisinta kansaa maan päällä. Eikö heidän olisi tullut puhutella ylimmäisiä pappeja ja Jerusalemin oppineita, jotka kumminkin tiesivät paljon puhella Jumalasta ja enkeleistä? Ei, köyhäin paimenten, joita maan päällä ei pidetty missään arvossa, tuli saada sellainen armo ja kunnia taivaassa.

Näetkös, kuinka tykkänään Jumala hylkää kaikki, mikä on korkeata; me taas emme minkään puolesta niin riehu emmekä ponnistele kuin turhan korkeuden vuoksi, jonka kautta juuri jääme taivaan kunniaa osattomiksi, poistumme yhä taammalle Jumalan kasvojen edestä, ettei hän suinkaan saisi nähdä meitä alhaisuudessa, jonne hän yksinomaan silmäilee.

Tässä olkoon johtoa kylliksi yksinkertaisille laveampaan tutkimiseen. Kukin tutkistele koon tätä lähemmin itsessään. Jokainen sana on paljasta tulta, joka kaikki sydämet lämmittelee, jos se sinne kätketään, kuten hän Jer. 23: 29 sanoo: **Eikö minun sanani ole niinkuin tuli?** Ja kuten näemme on Jumalan sanan laatu se, että se opettaa meidät Jumalaa ja hänen töitensä tuntemaan, huomataksemme tämän elämän mitättömyyttä. Sillä koska Jumala ei elä tämän elämän mukaan, eikä hänellä ole ajallisen elämän hyvyttä, kunniaa eikä voimaa, ei hän siitä myöskään pidä lukua eikä siitä puhu, vaan opettaa meitä pyrkimään vastapäiseen suuntaan, tekee itsekin vastoin mieltämme ja katsoo siihen, jolle maailma kääntää selkensä, sekä opettaa meitä etsimään sitä, mitä maailma pakenee, ja korjaa sen, minkä maailma on viskannut pois.

Ja vaikka kyllä vastahakoisesti kärsimme sellaista Jumalan tekoa emmekä tahtoisi luopua tavarastamme, kunniaistamme ja elämästämme, niin täytyy asian kuitenkin niin olla,

sillä muuksi se ei muutu. Jumala opettaa eikä mitään muuta tee. Meidän täytyy taipua hänen mukaansa, sillä hän ei taivu meidän mukaan. Kuka siis ei hänen sanoistansa, töistensä ja lohdutuksestansa ota vaaria, hänellä totisesti ei ole mitään hyvää autuuden merkkiä. Kuinka saattaisi hän lempeämmästi osoittaa armonsa kaikille alhaisille ja maan päällä ylönsäköille, kuin tällä köyhällä syntymisellä, josta enkelit riemuitsevat ja jota he eivät muille julista kuin köyhille paimenille.

Nyt tahdomme myöskin tarkastella, mitä **mysterioita, salaisuuksia**, piilee tässä historiassa. Kaksi pääasiaa on huomattava kaikissa salaisuuksissa, nimittäin **evangeliumi ja usko**, se on, mitä tulee saarnata ja mitä uskoa. Tahdommepa tässä myöskin tarkastella, kutka ovat saarnamiehiä ja kutka kuulijoita.

Oppi uskosta.

Ensimmäinen salaisuus on usko, jota oikeudella on kaikessa Jumalan sanassa kaikkein ensin tunnustettava. Tämä usko ei ole ainoastaan siinä että sinä uskot tämän kertomuksen todeksi sellaisena kuin se sanojen mukaan kuuluu; sen uskovat kaikki syntisetkin vieläpä kadotetutkin, mutta sellainen usko ei mitään auta. Sellaista uskoa ei Raamattu eikä Jumalan sana opeta, se on ainoastaan luonnollinen vaikutus ilman armoa. Vaan oikea armorikas usko, jota Jumalan sanat ja teot vaativat, on se, että **lujasti uskot Kristuksen syntyneen sinulle, ja että hänen syntymisensä on sinun ja sinun hyväksesi tapahtunut**. Sillä evankeliumi opettaa, että Kristus on syntynyt ja että hän kaikki on tehnyt ja kärsinyt meidän tähtemme, kuten enkelit tässä sanoo: **Minä ilmoitan teille suuren ilon, joka tuleva on kaikelle kansalle: Teille on tänäpäivänä syntynyt vapahtaja, joka on Kristus Herra, Daa-**

vidin kaupungissa. Näissähän sanoissa sinä selvästi näet, että hän **meille** on syntynyt.

Ei hän ainoastaan sano Kristuksen syntyneen, vaan **teille, teille on hän syntynyt.** Eikä hän sano myöskään: Minä ilmoitan ilon, vaan: **Minä ilmoitan teille, teille suuren ilon** ja sellaisen ilon, joka ei jää Kristukselle, vaan **joka tuleva on kaikelle kansalle.** Sellaista uskoa ei ole eikä voi olla kadotetussa tai pahassa ihmisessä, sillä se on kaiken autuuden oikea perustus, joka niin yhdistää Kristuksen ja uskovaisen sydämen, että kaikki tyyni on yhteistä, mitä kummallakin puolen on. Ja mitä heillä sitten on?

Kristuksella on puhdas, viaton, pyhä syntymä, ja ihmisen taas on syntyminen saastainen, syntinen ja kirottu, niinkuin David Ps. 51: 7 sanoo: **Katso, minä olen synnissä syntynyt, ja minun äitini on synnissä minun siittänyt.** Tähän syntiseen syntymiseen ei ole mitään muuta apua kuin Kristuksen pyhä syntymä. Mutta tätä Kristuksen ruumiillista syntymätä ei voida paloittaa jaettavaksi eikä siitä olisi mitään apuakaan; sen vuoksi jaetaan sitä hengellisesti sanan kautta jokaiselle, niinkuin enkeli tässä sanoo, että niille kaikille, jotka lujasti uskovat sen heille sillä tavalla annetuksi, ei pidä heidän ulkonaisesti saastainen syntymisensä oleman vahingoksi.

Tällä tavalla nyt puhdistetaan meidän kurja Aadamista syntymisemme. Sentähden on Kristus tahtonutkin syntyä, että me hänen kauttansa uudestaan syntyisimme, niinkuin hän Joh. 3: 3 sanoo. Se taas tapahtuu uskon kautta, kuten P. Jaakoppi sanoo 1: 18: **Hän on meidän synnyttänyt tahtonsa jälkeen totuuden sanalla, että me uutiset hänen luomistansa olisimme.**

Katsos, näin ottaa Kristus syntymisemme meiltä ja upottaa sen omaan syntymiseensä;

lahjoittaa meille omansa, että me siinä puhtaiksi ja uudistetuiksi tulisimme, kuin olisi se meidän omamme, niin että jokainen Kristitty saattaa Kristuksen syntymisestä yhtä paljon riemuita ja kerskata, kuin olisi hän niinkuin Kristuskin syntynyt neitseestä Maariasta. Joka tätä ei usko tai epäilee hän ei ole mikään kristitty.

Oi, tämä on se suuri ilo, josta enkeli puhuu. Tämä on Jumalan lohutus ja ääretön hyvyys, että ihminen, jos hän vaan uskoo, taitaa kerskata tästä aarteesta, että Maaria on hänen oikea äitinsä, Kristus hänen veljensä ja Jumala hänen isänsä. Sillä tämä on kaikki totta, ja jos me uskomme, niin se meille tapahtuu. Tämä on pääasia ja päätavara kaikissa evankeliumeissa, ennenkuin niistä ammennetaan oppia hyviin töihin. Kristuksen täytyy ennen mitään muuta olla meidän ja meidän hänen, ennen kuin töihin ryhdymme.

Tämä ei muuten tapahdu kuin sellaisen uskon kautta; se opettaa meitä evankeliumeja oikein ymmärtämään ja se ymmärtääkin ne oikealta kannalta. Tämä on oikeata Kristuksen tuntemista, josta omatunto tulee iloiseksi, vapaaksi ja levolliseksi, siitä kasvaa rakkaus ja kiitos Jumalata kohtaan, joka meille ilmaiseksi lahjoitti Kristuksessa niin ylen runsaita tavaroita. Sitä seuraa sitten oikea, taipuisa tahto tekemään, jättämään ja kärsimään kaikkea, mikä Jumalalle otollista on, olkoon se elämäksi tai kuolemaksi, niinkuin jo monta kertaa olen sanonut. Tätä tarkoittaa Jesaias 9: 5: **Meille on lapsi syntynyt ja poika on meille annettu. Meille, meille, meille** on hän syntynyt ja meille on hän annettu.

Katso sentähden, ettet tämän evankeliumin johdosta yksistään kertomukseen mielistyisi, sillä mieltyminen ei kauvan kestä; äläkä myöskään mielisty yksinään esimerkkiin, sillä ilman uskoa se ei vaikuta. Vaan katso, että tä-

män syntymisen teet omaksesi. Se tapahtuu, jos sen vaan uskot, ja silloin istut sinä totisesti neitsyt Maarian sylissä ja olet hänen rakas lapsensa. Uskossa on sinun kilvoitteleminen ja sitä rukoileminen, niin kauvan kuin elänetkin, et siinä koskaan täydellisesti vahvistu.

Koska nyt Kristus näin on tullut omaksesi ja sinä hänen kauttansa tässä uskossa olet puhdistunut, olet sinä saavuttanut perintö- ja pääomaisuutesi ilman mitään omaa ansiotasi, kuten näet, ainoastaan sulasta Jumalan rakkaudesta, joka antaa sinulle kaikki poikansa tavarat ja työt omaksesi. Silloin seuraa mukana myöskin hänen esimerkkinsä hyviin töihin, niin että sinä lähimmäisesi teet samoin kuin näet Kristuksen tehneen sinulle. Tässä nyt opitaan hyvät työt itsestään. Sillä sanopas, mitä hyviä töitä on Kristuksella? Eikö ole totta, että ne kaikki tyyni ovat hyviä sentähden, että ne on tehty sinun hyväksesi, Jumalan tähden, joka käski hänen sinun hyväksesi sellaisia töitä tehdä? Siis on Kristus ollut siinä isälleen kuuliainen, että hän on rakastanut ja palvellut meitä.

Ei siis ole sinullakaan, koska nyt olet rikas ja ravittu, mitään muuta käskyä, jolla Kristusta palvelisit ja olisit hänelle kuuliainen, kuin että suuntaat kaikki työsi lähimmäisesi hyväksi ja hyödyksi, niinkuin Kristuskin teki työnsä sinun hyväksesi ja hyödyksesi. Sentähden sanoikin hän ehtoollisella ollessaan: **Uuden käskyn minä annan teille, että rakastaisitte teitänne keskenänne, niinkuin minä teitä rakastin**, Joh. 13: 34.

Näet siis tässä, että hän on meitä rakastanut ja kaikki työnsä meille tehnyt sitä varten, että mekin samoin tekisimme, ei hänelle, sillä hän ei sitä tarvitse, vaan lähimmäisellemme; tämä on hänen käskynsä ja tämä on meidän kuuliaisuutemme. Näin tekee usko Kristuksen omaksemme ja hänen rakkautensa meidät hä-

nen omikseen. Hän rakastaa ja me uskomme ja niin olemme kuin yhtä leipää hänen kansansa. Ja taas: lähimmäisemme uskoo ja odottaa meidän rakkauttamme, ja niin tulee meidänkin rakastaa häntä eikä antaa hänen turhaan apuamme rukoilla ja odottaa. Kristus auttaa meitä, me autamme lähimmäistämme, ja niin on meillä kaikilla kylliksi.

Tästä nyt huomaat itse, kuinka loitolle ne ovat tieltä poikenneet pois, jotka hyvät työnsä uhraavat kiveen, puuhun, vaatteisiin, ruokaan ja juomaan. Mitä se auttaisi lähimmäistäsi, vaikka voisit rakentaa kirkon paljaasta kullasta? Mitä hyödyttää häntä suurten ja monien kellojen kaiku? Mitä hyödyttää häntäpyhien kalujen, hopeakuvien ja astioitten kimalteleminen sekä messupukujen välkäteleminen kirkoissa? Mitä apua hänellä on kynttilöitten ja suitsutusten paljosta polttamisesta? Mitä auttaa häntä tuo suuri humu, luritus ja valvojaisten ja messujen laulut? Luuletko Jumalan tyytyvän kellojen kolinaan, vahakynttiläin savuun, kultalevyihin ja muuhun sellaiseen rehkinaan? Hän ei ole mitään sellaista sinulle käskenyt. Mutta jos näet lähimmäisesi eksyvän, tekevän syntiä, kärsivän hätää ruumiin, tavarain tai sielun puolesta, silloin, silloin tulee sinun lähteä liikkeelle, jättää kaikki muu ja auttaa häntä kaikella, mitä sinussa ja sinulla on; ellet muuten voi, niin ainakin sanoilla ja kohtelulla. Sillä niin on Kristus tehnyt sinulle ja esimerkkinsä kautta käskenyt sinunkin näin tekemään.

Katsos, nämä ovat ne kaksi asiaa, joissa kristityn tulee harjaantua: **ensiksi** Kristusta kohtaan, että hyvin omistaa hänen itselleen ja tekee hänen uskon kautta omakseen, pukee päällensä Kristuksen tavarat ja rakentaa niihin uskaltuen; **toiseksi** lähimmäistä kohtaan, niin että asettuu hänen rinnalleen ja antaa hänelle osan hyvyydestänsä samalla tavalla kuin Kris-

tuskin on hänelle antanut. Ken ei näitä kahta asiaa harjoita, häntä ei mikään auta, vaikka hän itsensä kuoliaaksi paastoi, räökkäisi tai polttaisi ja kaikki ihmeet tekisi, kuten P. Paavali 1 Kor. 13: 1 j. seur. Opettaa.

Evangeliumin opin hengellinen merkitys.

Toinen mysterium eli salattu oppi on, ettei seurakunnassa tule mitään muuta saarnata kuin evangeliumia. Nyt ei opeta evangeliumi mitään muuta, kuin noita **kahta äskeitä asiaa, Kristusta ja hänen esimerkkiänsä**. Ja niin muodoin kahdenlaisia hyviä töitä: **ensiksi** Kristuksen omia, joitten uskossa tulemme autuaiksi, **toiseksi** meidän omiamme, joilla lähimmäistä autetaan. Ja joka toisin opettaa kuin evangeliumi, hän viettelee ja joka ei evangeliumia saarnaa näiden kahden kappaleen jälkeen, hän on vahingollisempi ja kama-lampi viettelijä kuin se, joka opettaa ilman evangeliumia, sillä hän häpäisee ja väärentää Jumalan sanan, kuten P. Paavali 2 Kor. 2: 17 muutamista valittaa.

Nyt ei ole luonto itse voinut sellaista oppia keksiä, eipä saata vielääkään kaikki inhimillisen järjen, viisauden ja taidon mietiskeminen mitään sellaista käsittää. Sillä kuka voisi itsensä tutkistellen saada selville, että usko Kristuksesta tekee meidät yhdeksi Kristuksen kanssa ja antaa meille kaikki Kristuksen tavarat omiksemme?

Kukapa voisi ajatellakaan etteivät muut työt ole hyviä, kuin ainoastaan lähimmäiselle tehdyt tai ainakin hänen hyödyksensä tarkoitettut? Eihän luonto mitään muuta opeta kuin käskyä noudattamaan. Sentähden joutuukin se omille töillensä, niin että mikä arvelee lahjoituksilla kirkkojen hyväksi, mikä vaatteilla, mikä paastolla, mikä pyhiinvaelluksella, mikä tällä, mikä sillä, täyttävänsä käskyt, vaikka

tuo kaikki ei mitään muuta ole kuin itsevalituuta, hyödyttömiä töitä, joista ei kenelläkään ole apua. Näin valitettavasti tähän aikaan koko maailma sokaistuna kulkee ihmisoppien ja töitten harhapolkujia, niin että usko ja rakkaus evangeliumin keralla häviää. Sentähden on evangeliumi ja sen ymmärtäminen kokonaan ylenluonnollinen saarna ja valkeus, joka ainoastaan Kristusta osoittaa.

Tätä ilmaistaan **ensiksi** sen kautta, ettei mikään ihminen julistanut toiselle Kristuksen syntymistä, vaan enkeli taivaasta tuli ja julisti sen paimenille, eikä yksikään ihminen tiennyt tästä mitään.

Toiseksi ilmaisee tätä puoliyö, jolloin Kristus syntyi: sillä tarkoitetaan, että koko maailma on pimeä Kristuksen tulemisessa eikä yksikään järki tunne Kristusta. Se pitää taivaasta julistettaman.

Kolmanneksi kuvataan tätä sillä kirkkaudella, joka valaisi paimenet joka taholta, jotta oppisimme, että tässä on kokonaan toinen valkeus kuin kaikki järki. P. Luukas sanoo tässä Gloria Dei, **Jumalan kirkkaus eli kunnia ympäri valaisi heidän**, nimittäen tätä valkeutta Jumalan kirkkaudeksi eli kunniaksi. Minkä tähden? Tarkoittaakseen sillä mysteriumia, salaisuutta, ja näyttääkseen evangeliumin luontoa. Sillä koska evangeliumi on taivaallinen valkeus, joka ei muuta opeta kuin Kristusta, jossa Jumalan armo on meille annettu ja kaikki omat työmme kokonaan hyljätään, niin se vaan Jumalan kunnian pystyttämistä, niin ettei kukaan tästä lähtien voi kerskata omasta voimastansa, vaan täytyy antaa Jumalalle kunnia ja jättää hänelle kerskaus siitä, että me yksin hänen sulasta rakkaudestansa ja hyvydestänsä Kristuksen kautta autuaiksi tulisimme.

Katsos, evangeliumin valkeus on Jumalan ylistys ja Jumalan kunnia, joka apostolein ja

heidän seuraajainsa kautta, jotka evankeliumia saarnaavat, meitä taivaasta valaisee. Sillä enkeli oli tässä kaikkein evankeliumin saarnaajain sijassa ja paimenet sanankuulijoina, niinkuin saamme nähdä. Sentähden ei evankeliumi saata kärsiä mitään toista oppia rinnallansa. Sillä ihmisoppi on maallinen valkeus, se on ihmisten kirkkaus, tarkoittaa ihmisten ylistystä ja tekee omista töistä kerskailuvia sieluja, kun evankeliumi taas opettaa turvaamaan Kristukseen, Jumalan armoon ja hyvyyteen, kerskaamaan ja uhittelemaan Kristuksesta.

Neljänneksi tarkoittaa tätä **nimi Judea ja Betlehem**, jossa Kristus tahtoi syntyä. Judea on suomeksi **tunnustus** tai **kiitos**, aivan niinkuin jos tunnustamme, kunnioitamme ja kiitämme Jumalata, että kaikki hyvyytemme on Jumalan lahjoja. Sellaisen tunnustajan ja kiittäjän nimityksenä on **judeus**, ja semmoisten judeuksien kuningas on Kristus, kuten hänen päällekirjoituksensa kuului: Jesus Nazareus Rex Judeorum. (**Jesus Nazarealainen Juutalaisten Kuningas**). Samoin sanomme mekin suomeksi kiitollisesta ja kiittämättömästä: hän tunnustaa sen sentään, ja: hän ei sitä tunnusta. Siis merkitsee tämä, ettei mikään oppi voi sellaista tunnustusta vaikuttaa paitsi ainoastaan evankeliumi, joka opettaa Kristusta.

Samoin: **Beth** on **huone**, **lehem** **ruoka** tai **leipä**; siis **Betlehem: leipähuone**. Kaupungilla oli tämä nimi sen vuoksi, että se sijaitsi hyvässä hedelmällisessä maakunnassa, ja oli niin viljava, että sitä oikein pidettiin ympärillä olevien kaupunkien jyväättana. Ennen aikaan oli sillä nimenä Efrata, se on: hedelmällinen. Molemmat nimet ovat syntyneet samasta syystä, että kaupunki oli hedelmällisessä ja viljavassa maaperässä. Tämä tarkoittaa nyt sitä, että maailma ilman evan-

keliumia on paljasta erämaata, josta ei mitään Jumalan tunnustusta eikä kiitosta lähde.

Mutta missä evankeliumi ja Kristus on, siinä on viljava Betlehem ja kiitollinen Judea. Siellä on jokaisella kyllänsä Kristuksessa ja siellä on paljon kiitosta Jumalan armosta. Mutta ihmisten oppi kiittää heitä itsiään ja jättää kuitenkin maan kuivuuteen ja nälkään nääntymään. Yksikään sydän ei tule ravituksi, ellei kuule Kristuksen oikein saarnaavan evankeliumissa; silloin vasta tullaan Betlehemiin ja löydetään Kristus; silloin tullaan Judeaan ja siellä pysytään sekä kiitetään Jumalaa ijankaikkisesti; silloin tullaan ravituksi; silloin saa Jumalakin kiitoksensa ja tunnustuksensa, mutta ilman evankeliumia ei mitään muuta kuin kiittämättömyyttä, emmekä mekään muuta mitään kuin nälkäkuoleman.

Mutta kaikkein selvimmästi enkeli sanoiltaan osoittaa, ettei ollenkaan mitään muuta pidä saarnattaman kristikunnassa kuin evankeliumia, ryhtyy virkaan ja sanaan lausuen evankeliumin mukaisesti peljästyneille paimenille: **Älkää peljätkö**, evangelizomai, minä ilmoitan teille ilon; hän ei ainoastaan sano: minä ilmoitan eli saarnaan teille, vaan: minä saarnaan teille evankeliumin, minä olen evankelista, minun sanani on evankeliumi. Kuten sanottiin Adventtina, merkitsee siis evankeliumi hyvää ja iloista sanomaa, jonka tulee olla ainoa saarna Uudesta Testamentissa. Mistä puhuu nyt tämä evankeliumi? Kuuntele, se sanoo: **Minä ilmoitan teille suuren ilon**; minun evankeliumini puhuu suuresta ilosta. Missä se on? Kuule edelleen: **Teille on syntynyt vapahtaja, joka on Kristus Herra, Daavidin kaupungissa**.

Katso nyt tässä, mitä evankeliumi on, nimittäin iloinen saarna Kristuksesta, autuaaksi tekijästämme. Kuka häntä oikein saarna, se saarna evankeliumia ja paljasta iloa. Mitä

suurempaa riemua voisi sydän kuulla, kuin että Kristus on annettu hänelle omaksi? Ei hän ainoastaan sano Kristuksen syntyneen, vaan lisäksi omistaa hänen syntymisensä meille ja sanoo: **Teille on syntynyt Vapahtaja.**

Evankeliumi ei siis opeta meille ainoastaan kertomusta Kristuksen teoista, vaan omistaa ja antaa ne myös kaikille jotka sen uskovat, joka juuri, kuten edellä on sanottu, onkin evankeliumin oikea ja erityinen luonne. Mitä minua auttaisi, vaikka hän tuhannesti olisi syntynyt ja vaikka sitä minulle joka päivä kaikkein suloisimmalla kielellä veisattaisiin, ellen saisi kuulla, että se koskee juuri minua ja on oleva minun omaisuuteni? Kun tämä ääni kaikuu, vaikka se salaakin ja huonosti kaikuisi, kuuntelee minun sydämeni kuitenkin sitä ilolla, se painuu sinne syvälle ja heläjääh ihanasta. Jos olisi jotain muuta saarnattava, niin tottapa evankelinen enkeli ja enkelievankelista olisi siitäkin maininnut.

Merkkeihin selitys.

Edelleen sanoo hän: **Ja tämä on teille merkiksi: te löydätte lapsen kapaloituna makaavan seimessä.** Kapalat eivät muuta ole kuin Pyhä Raamattu, joihin kristillinen totuus on käärittynä, siellä löydetään usko kirjoitettuna. Sillä Vanha Testamentti ei sisällä mitään muuta kuin Kristusta, semmoisena kuin hän on meille evankeliumissa saarnattu. Sentähden näemmekin apostolein ottavan esille todistuksia Raamatusta ja vahvistavan niillä kaikki, mitä Kristuksesta on saarnattava ja uskottava. Näin Paavalikin Room. 3: 21, 22 sanoo, että Kristuksen usko, jonka kautta me vanhurskautetaan, tulee lain ja profeetain kautta todistetuksi. Ja Kristus itsekin ylösnoustuaan avasi heidän silmänsä raamatuita ymmärtämään ja selitti heille kaikki kirjoitukset, mitä ne hänestä sanoivat, Luuk 24: 27.

Samoin Taaborin vuorella, Matt. 17: 3, jossa hän kirkastettiin, seisoivat sekä Mooses että Elias hänen vieressään hänen kahtena todistajanaan, merkkeinä, jotka häneen osoittavat. Sentähden sanoo enkelikin varsin sattuvasti, että hänen tunnusmerkkeinään ovat kapalat. Sillä kristillisellä totuudella ei ole maan päällä mitään muuta todistajaa kuin Pyhä Raamattu.

Sen mukaan Kristuksen jakamaton hamekin, joka hänen kärsimisessään arvanheitolla annettiin pois, Joh. 19: 23, 24, merkitsee Uuden Testamentin raamatua. Se merkitsee myöskin ettei paavi, tuo Anttikristus, kokonaan kieltäisi evankeliumia, mutta sentään repisi sen niin rikki ja niin kujeilisi väärillä selityksillä, ettei Kristusta siinä enään löydettäisi.

Sillä neljä sotamiestä, jotka Herran nauttivat ristiin, kuvaavat kaikkia piispoja ja opettajia maailman neljästä osasta, jotka evankeliumin repivät rikki ja tappavat Kristuksen ja hänen uskonsa ihmisopillansa. Sitähän paavi jo varsin kauvan on paavilaistensa kanssa toimittanut.

Näemme siis, ettei myöskään lakia ja profeetoita oikein saarnata ja tunnusteta, ellei löydetä Kristusta niihin kapaloituna. Totta kyllä ettei siltä näytä, kuin Kristus niissä olisi eivätkä juutalaiset häntä niissä näekään. Ne ovat huononäköisiä, halpoja riepua, koristelemattomia sanoja, jotka näyttävät puhelevan vähäpätöisistä ulkonaisista asioista, niin ettei niitä juuri helposti itsestään ymmärretä. Mutta Uuden Testamentin, evankeliumin, täytyy ne näyttää, avata ja valaista, niinkuin sanottu on.

Ennen sitä on evankeliumi kuultavana ja enkelin ilmestyminen ja ääni uskottava. Jolleivät paimenet olisi kuulleet enkeliltä Kristuksen niissä makaavan, niin eivät he kuitenkaan vaikka he tuhannesti ja taas tuhannesti olisi-

vatkin hänen nähneet, olisi älynneet, että tämä lapsi oli Kristus. Senpä vuoksi P. Paavali 2 Kor. 3: 14, 16 sanoo, että laki pysyy kätkeytynä ja peitteessä juutalaisille siihen asti, kuin palajavat Kristuksen tykö.

Sillä Kristusta pitää ensin evankeliumissa kuultaman, jolloin vasta nähdään, kuinka somasti Vanha Testamentti häneen ainoaan sopii ja liittyy niin suloisesti, että ihmisen on pakko antautua vangiksi uskolle ja on huomaava, kuinka todet Kristuksen sanat ovat: **Jos te olisitte Mooseksen uskoneet, niin te olisitte minun uskoneet, sillä minusta on hän kirjoittanut.** Joh. 5: 46.

Kavahtakaat sentähden kaikkia niitä oppeja, jotka eivät Kristuksesta opeta. Mitä enempätä tahdot tietää? Mitä enempää sinä tarvitset, jos sinä Kristuksen siten tunnet, kuin edellä on selitetty, niin että hänen kauttansa vaellat uskoen Jumalaan ja rakastaen lähimmäistäsi ja teet lähimmäisesi, niinkuin Kristus on sinulle tehnyt? Siinähan on **koko Raamattu** kaikkein lyhimmästi käsitettynä, niin ettei useampia sanoja eikä kirjoja tarvita, vaan ainoastaan sen mukaan elämistä ja tekemistä.

Hän makaa seimessä. Katso nyt, Ollaksesi vakuutettu, ettei mitään muuta kuin Kristusta ole koko maailmassa saarnattava. Mitä seimi on muuta kuin kristikansan kokoontuminen kirkkoon saarna kuulemaan? Me olemme elukoita tämän seimen ääressä, jossa Kristus asetetaan eteemme, jolla sieluamme saisimme ravita; tämä on saarnaan tulemistä. Joka saarna tulee kuulemaan, hän tulee tälle seimelle; niin, mutta saarnaajan tulee puhua Kristuksesta, sillä ei kaikissa seimissä ole Kristusta eivätkä kaikki saarnat opeta uskoa. Betlehemissäkin oli vaan yksi ainoa seimi, jossa tämä tavara oli; ja tämä oli lisäksi tyhjä ja ylenkatsottu seimi, jossa ei mitään muuta rehua ollut.

Samoin evankeliumin saarna on tyhjä kaikesta muusta, se ei sisällä eikä opeta muuta kuin Kristusta; mutta jos se taas muuta opettaa, silloin se ei elo enään Kristuksen seimi, vaan ahmivain hevosten seimi ja täynnä ajallista oppia ja ruumiillista rehua. Mutta huomataksemme, kuinka Kristus kapaloissa merkitsee uskoa Vanhassa Testamentissa, tahdomme esittää muutamia esimerkkejä.

Matt. 8: 4 luumme, että kun Kristus parantaa spitaalisen, hän sanoo hänelle: **Mene ja näytä itses papille ja uhraa lahjas, jonka Mooses on käskenyt, heille todistukseksi.** Tässä kuulet, että Mooseksen laki on annettu juutalaisille todistukseksi tai merkiksi, kuten tässäkin enkeli sanoo, että nimittäin sellainen laki merkitsee jotain muuta kuin itseään. Mutta mitä? Näetkös Kristus on pappi, ja kaikki ihmiset hengellisesti spitaalisia epäuskon tähden; mutta jos me häneen uskomme, niin koskettaa hän meitä kädellään, antaa ja laskee meidän päällemme työnsä, joiden kautta me tulemme puhtaiksi ja terveiksi ilman mitään ansiotamme. Sitten tulee meidän näyttäytyä hänelle, se on: olla kiitollisia ja tunnustaa, ettemme omien töittemme vuoksi vaan hänen armonsa kautta olemme hurskaiksi tulleet; silloin olemme oikein Jumalalle valmistetut. Sen jälkeen tulee meidän **uhrata lahjamme**, se on, antaa omamme lähimmäisellemme ja tehdä hänelle hyvää, kuten Kristus on tehnyt meille. Tämä on Kristuksen, oikean pappimme, palvelemista ja hänelle uhraamista, sillä se tapahtuu hänen tähtensä ja hänelle mieliksi ja kiitokseksi.

Näetkös tässä, kuinka tarkasti Kristus ja usko on kapaloituna yksinkertaiseen Raamattuun ja kuvauksiin? Nyt sinä käsität, että Mooses laillaan on antanut ainoastaan todistuksen ja selityksen Kristukseen. Sen mukaan tulee koko Vanha Testamentti ymmärtää ja ol-

koot nämä rievut merkkeinä, jotka meille Kristuksen osoittavat ja tekevät tiettäväksi.

Samoin se seikka, että sapatti oli niin ankarasti määrätty noudatettavaksi, ettei silloin mitään työtä saanut tehdä, viittaa siihen, ettei meissä saa olla omat vaan Kristuksen työt, sillä, kuten sanottu on, Me emme tule omilla vaan Kristuksen töillä autuaiksi.

Nämä ovat nyt kahdenlaisia, niinkuin edellä on sanottu. **Ensiksi ne**, jotka Kristus persoonallisesti teki ilman meitä ja jotka ovat päätöitä. Niihin me uskomme. **Toiseksi ne**, jotka hän rakkauden kautta meissä vaikuttaa lähimmäistämme kohtaan. **Edellisiä** voidaan sanoa **ehtootöiksi, jälkimmäisiä aamutöiksi, ja tulee siis ehtoosta ja aamusta ensimmäinen päivä**, niinkuin 1 Moos. 1: 5 on kirjoitettuna. Raamattu alkaa näet vuorokauden illasta ja lopettaa aamuun, se on, ilta ja yö on edellinen puolisko; aamu ja päivä yhteensä on toinen puolisko kokonaisesta luonnollisesta päivästä eli vuorokaudesta. Niinkuin nyt edellinen puolisko on pimeä, toinen valoisa, samoin ovat ensimmäiset Kristuksen työt näkymättömästi uskon kautta meidän omamme, mutta jälkimmäisten, nimittäin rakkauden töitten, täytyy tulla päivän valoon ja lähimmäisellemme julkisesti tehdyiksi. Katsos näin koko sapatti vietetään ja pyhitetään.

Näetkös nyt, kuinka somasti Kristus makaa näihin kapaloihin käärittynä, ja kuinka sattuvasti Vanha Testamentti osoittaa uskoa ja rakkautta Kristuksessa ja hänen kristityisensä? Samoin lasten kääreet tavallisesti ovat kahdenlaisia: toiset karkeata villaista päällysvaatetta, toiset hienoja liinaisia alusvaatteita. Millaiset karkeat päällysvaatteet ovat ne kuvaukset, jotka äsken laista lueteltiin, mutta liinaiset ovat profeetain lauseita ilman kuvausta. Niinpä Jes. 7: 14 sanoo: **Katso neitsyt siittää ja synnyttää pojan, sen nimi pi-**

tää kutsuttaman Immanuel, ja muita samankaltaisia, josta emme Kristusta ymmärtäisi, ellei evankeliumi tulisi oppaaksemme ja niistä Kristusta näyttäisi.

Siis olemme selittäneet, että nämä kaksi **usko ja evankeliumi** eikä mitään muuta on kristikunnassa saarnattava. Tarkastakaamme nyt, kutka ovat **saarnaajia ja oppilaita**. Saarnaajain tulee olla **enkeleitä**, se on: Jumalan sanansaattajia, jotka viettävät taivaallista elämää ja tutkivat aina Jumalan sanaa, etteivät ihmisoppia opettaisi. Onhan aivan säädytöntä olla Jumalan sanansaattaja eikä toimittaakaan sanansaattamista. Nyt merkitsee angelus, **enkeli**, sanansaattajaa, ja Luukkaalla on tässä angelus Domini, Herran sanansaattaja. Tärkeämpää on, kuinka joku toimittaa sanansäntantaa kuin miten hän elää. Jos hän viettää huonoa elämää, vahingoittaa hän itseään, mutta jos hän harjoittaa väärän sanan saattamista Herran sanan asemasta, niin hän viettelee ja vahingoittaa jokaista kuulijaa sekä rakentaa epäjumalaisuutta kansan sekaan, niin että kansa pitää valheen totuutena, kunnioittaa ihmisiä Jumalana, vieläpä rukoilee itse perkelettäkin Jumalana.

Sen vuoksi ei ole mitään kauheampaa vaiavaa ja surkeutta eikä onnettomuutta maan päällä kuin semmoinen saarnaaja, joka ei julista jumalan sanaa. Niitä tähän aikaan valitettavasti on koko maailma täynnä ja he arvelevat kuitenkin tekevänsä hyvää ja olevansa hurskaita, vaikka heidän menettelynsä ei mitään muuta ole kuin sielujen murhaamista, Jumalan häpäisemistä ja epäjumalisuuden pystyttämistä. Paljon parempi heidän olisi olla rosvoina, murhaajina ja ilkeimpinä roistoina, sillä silloin he edes tietäisivät tekevänsä paha. Mutta nyt he kulkevat papillisella, piispallisella, paavillisella ja hengellisellä nimellä ja loitolla ja ovat pelkkiä raatelevia susia lam-

masten vaatteissa, jonka tähden hyvä olisi, ettei kukaan heidän saarnaansa kuuntelisi.

Opetuslapset ovat paimenia, köyhää kansaa kedolla. Tässä toteuttaa Kristus, mitä hän Matt. 11: 5 sanoo: **Köyhille saarnataan evankeliumi** ja Matt. 5: 3: **Autuaat ovat hengellisesti vaivaiset**, sillä heidän on taivaan valtakunta. Tässä ei ole mitään oppineita, rikkaita, mahtavia, sillä sellaiset ihmiset eivät ota evankeliumia vastaan. Evankeliumi on taivaallinen aarre, joka ei kärsi muuta tavarata vierellään, eikä se voi viihtyä sydämessä yhdessä jonkun maallisen vieraan kanssa. Joka sentähden toista rakastaa, hänen täytyy toinen päästää menemään, kuten Kristus Matt. 6: 24 sanoo: **Ette voi palvella Jumalata ja mammonata.**

Tämä huomataan paimenista sen kautta, että ovat kedolla paljaan taivaan alla eivätkä sisällä huoneissa sekä etteivät he ole kiinnissä ajallisessa tavarassa; lisäksi ovat he yöllä kedolla. He ovat ylenkatsottuja ja tuntemattomia maailmalle, joka nukkuu yöllä ja lähtee päivällä mielellänsä liikkeelle itseänsä näyttelemään. Mutta paimenet kulkevat työssään yöllä; niin tekevät kaikki alhaiset, jotka köyhää, ylönkatsottua ja halvannäköistä elämää viettävät maan päällä ja asustavat ainoastaan paljaan taivaan alla Jumalan huomassa; nämä käsittävät evankeliumia.

Mutta kun he nimenomaan ovat **paimenia**, merkitsee tämä, ettei kenenkään tule evankeliumia kuulla ainoastaan itseänsä varten, vaan kertoa siitä jokaiselle, joka sitä ei vielä tiedä. Sillä joka itseänsä varten uskoo, hänellä tosin on kylläksi, mutta hänen täytyy katsoa, kuinka hän saattaisi toisiakin sellaiseen uskoon ja tuntemiseen, niin että toinen olisi toisensa paimenena, kuljettaisi ja kaitsisi häntä lautumella tässä maailmassa, tämän elämän yössä.

Ensi alussa peljättää enkelikin paimenia. Sillä luonto säikähtää aluksi, kun evankeliumista kuulee, että kaikki meidän omamme Jumalan edessä ovat mitätöntä ja kirottua, eikä halusta heittäisi omia mielitekojansa ja kopeuttansa matkoihinsa menemään.

Pysyköön nyt itse kukin tässä evankeliumissa, tarkastakoon sitä ja nähköön kuinka liikkellä tai kaukana hän on Kristuksesta ja kuinka uskon ja rakkauden laita on hänessä. Niitä on monta, joita uneksiva hartaus valtaa, kun kuulevat tällaisesta Kristuksen köyhyydestä, vihastuvat ankarasti Betlehemin kaupunkilaisille, soimaavat niiden sokeutta ja kiittämättömyyttä arvellen että jos he olisivat siellä olleet, niin totta olisivat he osoittaneet suuria palveluksia Herralle ja hänen äidilleen, ettei näin surkuteltavasti olisi käynyt. Mutta he eivät näe viereensä, kuinka paljon lähimmäisiä on heidän ympärillään, jotka suuresti ovat heidän apunsa tarpeessa ja joita he kuitenkin jättävät hoivaamatta siihen tilaan. Kuka on maan päällä, jonka ympärillä ei olisi köyhiä, kurjia, sairaita, eksyviä tai syntisiä ihmisiä? Miksi eivät sitten tässä harjoita rakkauttansa? Miksi eivät näille tee, niinkuin Kristus teki heille?

Valhetta ja petosta on, jos arvelet tahtovasi Kristukselle paljon hyvää tehdä etkä tee sitä näille. Jos olisit ollut Betlehemissä, olisit yhtä vähän hänestä välittänyt kuin muutkin, niin koska nyt jo on tullut selville, kuka hän on, niin tahtoisit palvella. Jospa hän nyt tulisi ja laskeutuisi seimeen sekä lähettäisi sanan sinulle se olevansa, josta nyt niin paljon tiedät, niin saattaisit jotain tehdä, mutta ennen et olisi tehnyt. Jos joku olisi rikkaalle miehelle evankeliumista sanonut, kuinka suureksi köyhä Latsarus vasta oli tuleva, niin että rikas siitä olisi ollut aivan varma, toden totta ei hän olisi antanut hänen niin maata ja turmeltua.

Samoin jos sinun lähimmäisesi nyt olisi, mitä hän vastaisuudessa on oleva ja makaisi ovesi edessä, niin pitäisit hänestä huolta. Mutta kun hän nyt sitä ei ole, niin annat sinä tuon kaiken tuulen tuoda, veden viedä, etkä tunne Herraasi sinun lähimmäistäsi, et tee hänelle, mitä hän on tehnyt sinulle. Sentähden sallii Jumala sinun tulla sokeaksi ja petetyksi paavin ja vääräin saarnaajain kautta, niin että sinä hirsiin ja kiviin, papereihin ja vahaan kulutat ja menetät sen, millä sinä olisit hyvästi voinut auttaa lähimmäistäsi.

Enkelien veisun selitys.

Lopuksi täytyy meidän tarkastaa enkelien veisuakin, jota meillä jokapäiväisessä messussa käytetään: Gloria in excelsis Deo, **Kunnia olkoon Jumalalle korkeudessa. Kolme asiaa** järjestävät he tähän virteensä: **kunnian, rauhan, mielisuosion** eli hyvän tahdon. Kunnian antavat he Jumalalle, rauhan maalle ja ihmisille hyvän tahdon. Hyvä tahto eli mielisuosio voidaan ymmärtää Jumalan hyväksi tahdoksi ja mielisuosioiksi ihmisiä kohtaan Kristuksen kautta. Mutta me tahdomme sen antaa olla siinä hyvänä tahtona, joka ihmisillä on tästä syntymisestä, kuten käy selville sanoistakin, jotka kuuluvat anthropois eudokia: **ihmisille hyvä tahto.**

Ensimmäinen on Jumalan kunnia. Sillä tuleekin alkaa, että Jumala saisi kaikessa ylityksen ja kunnian, joka kaikki tekee, kaikki antaa, ja jonka kaikki ovat, niin että älköön kukaan mitään omanaan pitkö, älköönkään mistään kerskatko. Sillä kunnia tulee ainoastaan Jumalalle eikä kenellekään muulle, eikä hän sitä ota kenenkään kanssa tasataksensa eikä yhteiseksi tehdäksensä.

Aadam on pahan hengen viettelyksessä varastanut kunnian itsellensä ja omistanut sen

omakseen, niin että kaikki ihmiset ovat hänen kauttansa armoa vailla, eikä mikään pahe ole niin syvälle juurtunut ihmisiin kuin kunnian himo. Ei kukaan tahdo nähdä omaa tyhjyytään ja kelvottomuuttaan, joka ainoa vaan itseensä tyytyy, siitpä se sitten saa alkunsa kaikki surkeus, rauhattomuus ja sota maan päällä.

Kristus on tuottanut Jumalalle kunnian takaisin siten, että opettaa meille, kuinka kaikki omamme ei Jumalan edessä ole mitään muuta kuin pelkkä viha ja epäsuosio, ettemme millään tavoin itseämme ylistäisi emmekä itseemme tyytyisi. Sen sijaan tulee meidän peljätä ja hävetä niinkuin suurimmassa vaarassa ja häpeässä, että näin meidän kunniamme ja itseemme mieltymisen maahan mäjähytettäisiin ja tyhjäksi tehtäisiin ja siitä ainoastaan iloitsisimme että me niistä irti pääsneinä Kristuksessa löydettäisiin ja pysytettäisiin, kuten sanottu on.

Toinen on maassa rauha. Sillä samoin kuin siellä täytyy rauhattomuuden olla, missä Jumalan kunnia ei ole, kuten Salomo Sananlask. 13: 10 sanoo: **ylpeitten seassa on aina riitä,** samoin toisaalta täytyy rauhan siellä olla, missä Jumalan kunnia on. Mistäpä he riitelisivät, jos tietävät, ettei heillä mitään omaa ole, vaan että kaikki, mitä he ovat, omistavat ja kykenevät, on Jumalan. Silloin antavat he Jumalan hallita ja tyytyvät siihen, että heillä on armollinen Jumala. Joka tietää kaiken omansa olevan Jumalan edessä arvotonta, hän sen myöskin tyhjänä pitää eikä ajattele mitään muuta, kuin mikä Jumalan edessä jotakin on, se on: Kristusta.

Tästä on seurauksena, että missä totisia kristityitä löytyy, siellä ei voi mitään riitaa, vihaa eikä rauhattomuutta löytää, kuten Jes. 11: 9 julistaa ja sanoo: **ei kenkään vahingoitse eikä turmele, kaikella minun pyhyteni**

vuorella, se on: **sillä maa on täynnä Herran tuntoa**. Se tarkoittaa, että kun he tuntevat Jumalan olevan heidän kaikkensa eikä heillä mitään, niin voivat he rauhassa elää keskenään. Samoin myös sama Jes. 2: 4 sanoo: **Heidän pitää miekkansa vannaiksi tekemän ja keihäänsä viikatteiksi, sillä ei yhdenkään kansan pidä toista kansaa vastaan miekkaa nostaman, eikä silleen tottuman sotimaan**.

Sentähden onkin Herrallamme Kristuksella nimenä Rauhan Kuningas ja häntä kuvataan kuningas Salomonilla, joka suomeksi merkitsee rauhallista, koska hän rakentaa meille rauhan Jumalan kanssa sisällisesti omissatunnoissamme uskon kautta itseensä, ja ulkonaisesti ihmisten kanssa ruumiillisessa vaelluksessa rakkauden kautta, niin että hänen kauttansa on kaikkalainen rauha maan päällä.

Kolmanneksi on ihmisillä hyvä tahto. Tässä ei sanota hyväksi tahdoksi sitä, mikä tekee hyviä töitä, vaan sitä mielihyvää ja rauhallista sydäntä, joka kaikkeen tyytyy, mitä hänelle tapahtuu, olkoon se hyvää tai pahaa. Sillä enkelit kyllä tiesivät, ettei heidän laulmansa rauha pitemmälle ulotu kuin niihin, jotka totuudessa uskovat Kristukseen. Niillä on totisesti rauha keskenään. Mutta maailmalla ja perkeleellä ei ole mitään lepoa, eivätkä ne myöskään näille suo mitään rauhaa, vaan vainoovat niitä kuolemaan asti, kuten Kristus 16: 33 sanoo: **Minussa on teillä rauha. Maailmassa on teillä tuska**.

Sentähden ei enkeleille ollut kylläksi laulaa: **rauha maassa** vaan lisäksi vielä: **ihmisillä hyvä tahto**. Se on: että ihmiset mielihyvällä ottaisivat kaiken vastaan, ylistäisivät ja kiittäisivät Jumalaa, pitäisivät sen oikeana ja hyvänä, mitä tahansa Jumala sallii heille tulla ja tapahtua, eivät napise, vaan ovat kärsivälli-

set ja Jumalan tahtoon taipuvaiset. Vieläpä kun tietävät, että kaikki tekee ja hankkii Jumala, jonka he Kristuksen kautta uskossa ovat saaneet armolliseksi isäksensä, he kerskaavat ja iloitsevat siitä, että heitä vainotaan, kuten P. Paavali Room. 5: 3 sanoo: **Me kerskaamme myös itsiämme vaivoissa**. Se omantunnon rajaton ilo, mikä heillä on Kristuksessa, saattaa heidät kaiken, mikä heitä kohtaa, kaikkein parhaimpana pitämään.

Katsos, sellaista hyvää tahtoa, mielihyvää ja mieltymystä kaikessa, olkoon se hyvää tai pahaa, tarkoittavat enkelit tällä laulullaan. Sillä missä ei hyvää tahtoa ole, ei siellä kauan rauha säily. Silloin kaikki pahimpaan kääntään, paha aina vaan suurennellaan ja yhdestä vastuksesta saadaan kaksi. Sentähden teki Jumala heille mitenkä hyvänsä, ei se ole heidän mieleensä vaan he sen toisin tahtoisivat, jolloin tapahtuu, mitä Ps. 18: 26, 27 luetaan: **Toimellisten kanssa sinä toimellinen olet**, se on: kenellä sellainen mielihyvä on kaikessa, hänen sallit sinä itseesi ja kaikkeen mieltymä; **mutta nurjain kanssa sinä nurja olet**, niin että samoin kuin kaikki sinun tekemisesi ja hankkeesi eivät häntä miellytä, samoin ei toiselta puolen hänkään sinulle kelpaa eikä omillesi.

Hyvästä tahdosta P. Paavali 1 Kor. 10: 33 puhuu: **Olkaat ilman pahennusta. Niinkuin minäkin kaikissa kaikille kelpaan**. Kuinka se tapahtuu? Jos sinä kaikkeen miellyt ja suosit, niin sinäkin miellytät toisaalta jokaista. Tämä ohje on lyhyt: Ellet tahdo ketään miellyttää, niin älä anna kenenkään sinua miellyttää; jos tahdot jokaista miellyttää, niin anna jokaisen sinua miellyttää, sillä ehdolla kuitenkin, ettet tee mitään Jumalan sanaa vastaan, sillä silloin loppuu kaikki suosio ja epäsuosio. Mutta mitä suinkin Jumalan sanaa hylkäämättä voidaan myöntää, se myönnä, että jokaiselle

kelpaisit, ja pidä se hyvänä Jumalan edessä. Näin on sinulla hyvä tahto, josta enkelit veisaavat.

Oppikaamme myöskin tästä laulusta, mitä luotuja enkelit ovat. Heitä mäkeen se, mitä luonnontutkijat tästä uneksivat. Ovathan enkelit tässä niin hyvästi kuvatut, ettei heitä paremmin voitaisi kuvata; vieläpä heidän sydämensä ja ajatuksensakin tässä ilmaistaan. **Ensiksi** siinä, että he laulavat ilolla Jumalan kunniaa, osoittavat, kuinka täynnä he ovat valkeutta ja pyhää tulta. He tunnustavat, kuinka kaikki on Jumalan yksinänsä, eivät omista itsellensä mitään, vaan palavalla rakkaudella tuovat hänelle ainoalle kunnian, jonka kunnia onkin. Minkälaiseksi siis ajattelet nöyrää, puhdasta, kuuliaista, Jumalaa ylistävistä ja hänessä iloista sydäntä, niin ajattele enkeleitä. Tämä on nyt ensiksi heidän käytöksensä Jumalata kohtaan.

Toiseksi on heidän rakkautensa meitä kohtaan samaa, kuin minkä edellisestä jo opimme meillä olevan tehtävänä. Tässä näet, kuinka sydämellisiä suuria ystäviä he ovat meitä kohtaan, että eivät mitään vähempää suo meille kuin itselleenään; he iloitsevat meidän autuudestamme yhtä paljon kuin omastaankin, niin että he toden totta tällä laullaan antavat meille lohdullisen kehoituksen suostumaan heihin kuin parhaisiin ystäviin. Katso tämä on oikein käsittää enkelit, ei heidän olemuksensa puolesta, jolla luonnontutkijat aivan turhaan päätänsä vaivaavat, vaan niiden sisimmän sydämen, uskalluksen ja mielenlaadun puolesta, niin etten tiedä mitä he ovat, vaan mikä heidän korkein halunsa ja alituinen työnsä on, sillä tässä nähdään syväle heidän sydämeensä. Olkoon tämä nyt kyläksi tästä evankeliumista. Mitä Maaria, Jooseppi ja Nazareth merkitsevät, siitä saamme puhua evankeliumissa Luukkaan 1 luvun johdolla.

Tämän evankeliumin haarniska.

Tähän evankeliumiin on perustettu se uskon pääkappale, jossa sanomme: Minä uskon Jeesuksen Kristuksen päälle – – joka syntyi neitseestä Maariasta. Sillä vaikka tämä uskonkappale monesta muustakin Raamatun paikasta saa perustuksensa, ei se missään paikassa ole näin selvänä ja monipuolisena. P. Markus ei sano muuta, kuin että Kristuksella oli äiti; hänen tapaansa myöskin P. Johannes; heistä ei kumpikaan puhu mitään syntymisestä. P. Matteus sanoo Kristuksen syntyneen Maariasta Betlehemissä jättäen asian silleen saarnaamatta paljonkaan Maarian neitseellisyydestä, kuten aikanamme saamme kuulla. Mutta Luukas kirjoittaa tästä selvästi ja suurella tarkkuudella.

Tämä syntyminen on julistettu jo ammoisina aikoina patriarkkain ja profetain kautta; niinpä kun Jumala sanoi 1 Moos. 22: 18 Abrahamille: **Sinun siemenestäsi pitää kaikki kansat maan päällä siunatuksi tuleman**, ja Daavidille Ps. 132: 11: **Herra on vannonut Daavidille totisen valan, eikä hän siitä vilpistele: sinun ruumiisi hedelmästä minä istutan sinun istuimellesi**. Mutta nämä lauseet ovat hämäriä tämän evankeliumin rinnalla.

Siihen on myös viitattu monilla kuvauksilla, niinkuin Aaronin mantelisauvalla, joka ylenluonnollisesti viheriöitsi, vaikka ei ollut muuta kuin kuiva puukeppi, 4 Moos. 17: 5, 8. Samoin on Maariankin, ilman mitään luonnollista ja lihallista yhteyttä, voimaa ja vaikutusta ylönluonnollisella tavalla synnyttänyt totisen luonnollisen pojan, samoin kuin sauva kantoi luonnollisia manteleita ja pysyi kuitenkin luonnollisena sauvana.

Myöskin kuvataan sitä Gideonin nahalla, Tuom. 6: 37, jota taivaan kaste kostutti, vaikka maa pysyi kuivana; ja niitä on useampia sa-

man kaltaisia, joita ei nyt ole tarpeellista luetella. Eivätkä nämä kuvaukset pyydäkään uskoa autella, vaan ne kaunistavat uskoa, sillä minun pitää ensin uskoman ja uskossani vahva olla, ennenkuin uskon tällaisen kuvausten tätä tarkoittavan. Nyt riippuu tästä pääkappaleesta erinomaisen paljon, niin ettemme saa kiusauksessa antaa sitä itseltämme riistää, sillä paha henki ei ehdista mitään niin ankarasti kuin uskoa. Sentähden tulee meidän olla va-

rustettuja ja tietää, mihin uskomme Raamatussa perustuu, ja kiusauksessa näyttää sitä perkeleelle, jolloin se kohta masentuu. Sillä hän ei voi seisoa Jumalan sanaa vastaan.

Monta siveellistäkin opetusta on tässä evankeliumissa, niinkuin nöyryyden, kärsivällisyyden, köyhyyden ja monen muun; mutta niistä on jo kylliksi puhetta ollut, eivätkä ne kuulu uskon perustamiseen, vaan ne ovat uskon hedelmiä ja hyviä töitä. Amen.